

باسمه تعالی

خلاصه کتاب طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن

● جلسه ی دهم: عبادت و اطاعت انحصاری خداوند

✓ آیات این جلسه: ۲۸ تا ۳۱ و ۳۵ سوره ی مبارکه یونس

✓ توحید علاوه بر تکالیف فردی، تکالیف اجتماعی را به همراه می آورد، مثل روابط اجتماعی، روابط بین الملل، حکومت، اقتصاد.

تعهدی که توحید بر دوش موحد می گذارد مسئولیتی است در حد تکالیف اساسی و حقوق اساسی یک جامعه، نه صرفاً احکام فردی.

✓ قطعنامه توحیدی یعنی قراردادی که بین موحدین عالم و خدا منعقد شده مبنی بر اینکه فقط بنده ی خدا باشند.

در سوره یس آیه ۶۰ بیان شده:

«الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان»

آیا من پیمان نگرفتم از شما و قرار نبستیم با شما، ای فرزندان آدم که شیطان را عبودیت نکنید.

شیطان یک مفهوم عمیق و گسترده ای دارد. شیطان یعنی نیروهای شر انگیز و شر آفرین خارج از وجود انسان، آن چیزی که خارج از وجود توست و در راه تو اخلال می کند.

اطاعت غیر خدامنافی با کدام اهداف خداوندیست؟

تکامل و تعالی انسان، آزادی و وارستگی انسان یا اوج گیری و پرواز انسان و در یک کلام عبودیت غیر خدا مانع رشد و پرواز انسان در عالم خواهد شد.

✓ وضع افرادی که برای خدا شریک قائل می شوند در قیامت:

- با عتاب و قهر الهی فرد مشرک و پیروانش کنار می ایستند.

- میان مشرکین جدایی افکنده می شود.

- مشرکان در مقابل هم صف آرایی می کنند و به جان هم می افتند.

- از هم دیگر بیزار می جویند و خدا را گواه بین خودشان قرار می دهند.

(سوره یونس/ ۲۸ تا ۳۲)

✓ استدلال قرآنی خداوند در اثبات اینکه فقط در مقابل خدا باید اطاعت و عبودیت کرد:

الف: قل من یرزقکم من السماء و الارض بگو چه کسی روزی میدهد شما را از آسمان و زمین؟

ب: من یملک السمع و الابصار / کیست آن کسی که مالک است شنوایی و بینایی را که اشاره دارد به داشتن بصیرت به داشتن فهم و خرد.

ج: ومن یرج الحی من المیت / کیست آنکه برون می آورد زنده را از مرده.

د: ویخرج المیت من الحی / کیست که به در می آورد برون می کشد، مرده را از زنده یعنی بچه مرده را از شکم مادر زنده بیرون آوردند.

ه: و من یدبر الامر

✓ کیست که امر تکوینی عالم را تدبیر می کند؟ کیست که این نیروی جاذبه را در زمین قرار می دهد تا انسان بتواند

در آن زندگی کند؟

فسیقولون الله / می گویند خداست.

افلا تتقون؟ آیا تقوا و پروا نمی کنید؟

✓ نتیجه ای که از این استدلال می گیریم این است که اگر تدبیر تکوینی عالم به دست اوست، چرا تدبیر تشریحی عالم به دست او نباشد؟

● **جلسه یازدهم: روح توحید: نفی عبودیت غیر خدا**
✓ آیات این جلسه: آیات ۱۱۴ تا ۱۲۱ سوره مبارکه ی انعام

- معنای رایج عبادت:

تقدیس و مقدس دانستن و دارای نیروی های ما فوق عالم طبیعت دانستن یک شخص یا یک شیء.

- امام جواد علیه السلام در مورد مفهوم عبادت می فرمایند؟

اگر آن کسی که سخن می گوید و شش دانگ حواس و مشاعر تو را به طرف خود جذب کرده و از زبان خدا سخن می گوید و تو فکر و روحت را به او سپردی، داری عبادت خدا می کنی و اگر چنانچه آن گوینده دارد از زبان شیطان حرف می زند و تو معترفانه گوش میکنی، در همان حال مشغول عبادت شیطان هستی.

- همه انبیاء آمده اند تا مردم را موحد کنند، موحد یعنی زنجیر اطاعت غیر خدا را از دست و گردن آنها باز کنند.

- توحید خالص که روح و پایه دین است، یعنی آنکه انسان منحصر از خدا، از برنامه خدایی و از نظام خدایی و از تشکیلات الهی اطاعت کند.

- کلام امیرالمؤمنین علیه السلام در مورد قرآن:

هیچ کسی با قرآن مجالست و همنشینی نکرد، مگر آنکه چون برخاست از کنار قرآن، افزونی در او پیدا شد و کاستی.

منظور از افزونی، افزونی در هدایت است و منظور از کاستی، این است که کور دلی و نابینایی روح و باطنش کم شد و کاستی گرفت.

- فلسفه ی ذبح با نام خدا:

یعنی تمام جهت گیری های زندگیت، برای تامین هر نیازی، ولو نیازهای اولیه مثل خوراک، باید بر طبق فرمان خدا و در جهت سبیل الله باشد، شکمت را هم که پر می کنی باید برای رضای خدا باشد، شکم پر کردن اصل نیست، خدا اصل است.

«ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین»، یعنی نماز من، عبادت من، زندگی من، مرگ من، همه برای خداست. نیروی که با نام خدا از طریق طعام وارد بدن انسان می شود باید برای خاطر خدا هم مصرف شود این است نتیجه منطقی و فلسفه ذبح با نام خدا.

● **جلسه ی دوازدهم: توحید و نفی طبقات اجتماعی**

✓ آیات این جلسه: آیات ۸۴ تا ۹۱ سوره مبارکه ی مؤمنون و آیه ۲۲ سوره مبارکه بقره

- ستم بزرگ تاریخ بشری و تمدن های دنیا:

برخورداری های متفاوت و متمایز اجتماعی و وجود طبقات ممتاز در کنار طبقات محروم، مثل تمدن هندوستان، مصر، چین، ایران قبل از اسلام.

در هندوستان چهار طبقه بودند:

الف: برهمنان یعنی رجال دینی و روحانی

ب: سپاهیان و شاهزادگان

ج: کارگران، زارعان و صنعتگران

د: مردم عامی و معمولی

- آیه ای که حکم قاطع اسلامی در زمینه نفی طبقات اجتماعی را بیان می کند: «ان اکرمکم عندالله اتقیکم» است.

به یقین گرامی ترین شما نزد خدا با تقواترین شماست.
- تقوا یعنی مصونیت از گناه که در اثر عبودیت خدا ایجاد می شود.

● **جلسه‌ی سیزدهم : تأثیرات روانی توحید**

✓ **آیات این جلسه: آیات ۱۷۲ تا ۱۷۵ سوره مبارکه ی آل عمران**

✓ **وآتوهم من مال الله الذی آتاکم**

از مال خدا، مالی که خدا به شما داده و مال خداست بدهید، یعنی به مستمندان و به موارد نیاز و حاجت.

✓ **آیه فوق تاثیر توحید و بینش توحیدی در امور مالی جامعه توحیدی را بیان می کند.**

✓ **مشخصه های انسان موحد :**

الف: دارای وسعت افق دید است.

ب: از تنگ نظری ها و کوتاه بینی ها به دور است.

ج: آینده را در مقابل خود بی نهایت وسیع می بیند.

د: مرگ را دیوار زندگی نمی داند، بلکه دریچه ای و معبری می داند، به سوی دنیایی وسیع تر.

ه: ریشه ترس از دیگران را در دل خود می خشکانند.

✓ **مهمترین تاثیر روانی توحید در روح یک انسان : اینکه در راه خدا، در راه تکلیف، از دشمنان این راه نهراسد.**

✓ **حسبنا الله و نعم الوکیل یعنی : خدا ما را بس است، ما را به امداد خود مدد می کند، نیروهای طبیعت را در جهت**

سیر ما که جهت حق است به راه می افکند، اگر هم به کام دنیا نرسیم ولی خدا از ما راضی باشد، ما را بس است، او

نیکوترین وکیل و تکیه گاه است.